

Rafał Sztukiewicz

Przedsiębiorczość po szwajcarsku – formy działalności gospodarczej i prawne aspekty jej rozpoczęcia

STRESZCZENIE

Artykuł porusza kwestię rozpoczęcia działalności gospodarczej w Konfederacji Szwajcarskiej w różnej formie – od jednoosobowej działalności gospodarczej (Einzelunternehmen), poprzez spółkę akcyjną (Aktiengesellschaft – AG), na spółce z ograniczoną odpowiedzialnością kończąc (Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH). Autor opisuje szczegółowo wymogi poszczególnych form prawnych, obligatoryjne elementy konieczne do spełnienia przed rozpoczęciem działalności, jak również właściwość podmiotową. Artykuł wskazuje również fakt, iż niejednokrotnie nieskomplikowanie prawne, nie zawsze jest równoznaczne z prostotą rozpoczęcia, które może być zdeterminowane przez aspekty finansowe.



Rafał Sztukiewicz

Swiss Companies – Form of Business and Legal Aspects of its Launch

ABSTRACT

The article describes the characteristics of the Swiss legal system and the determining characteristics of the legal basis for setting up a business in three different forms – sole proprietorship, joint-stock company and limited liability companies. The author identifies some of the formal requirements as to the status of citizenship or residence, as well as the necessary steps to make the registration.



1

WSTĘP

Szwajcaria, a właściwie Konfederacja Szwajcarska, od wielu lat przyciąga zainteresowanie ze względu na swą odmienność, a może właśnie „pewną tożsamość” kulturową ściśle związaną z europejskimi korzeniami. Od pokoleń państwo ukazywane jako raj dla przedsiębiorców chcących ukryć swe dochody i czarne interesy, dzięki tzw. „tajemnicy bankowej”, świętemu przyrzeczeniu bankowców o utrzymaniu dyskrecji co do wszystkich transakcji dokonywanych przy użyciu ich rachunków bankowych. Powyższe skłaniają do postawienia jednego pytania – kim lub czym trzeba być, aby móc stać się częścią przedsiębiorczej części społeczeństwa szwajcarskiego?

Artykuł ma za zadanie ukazać prawne aspekty, które należy spełnić, celem założenia działalności gospodarczej, a także istotę skomplikowania procesu związanego z rejestracją i rozpoczęciem działalności. Artykuł ma zadanie potwierdzić, że nie zawsze prostota formalności prawnych jest jedynym czynnikiem gwarantującym nieskomplikowany proces rejestracji, który może wiązać się np. z koniecznością zdeponowania na rachunku bankowym niezbędnego minimum gotówki.

Opisanie wszystkich form działalności gospodarczej, jakie mogą być prowadzone na terytorium Konfederacji Szwajcarskiej, wymagałoby co najmniej opracowania podręcznikowego, mowa tu bowiem o różnicach prawnych, kulturowych, samorządowych, administracyjnych i podatkowych w odniesieniu do każdego kantonu będącego częścią składową państwa. Z tego też powodu w tej pracy postaram się przybliżyć, opierając się na źródłach tekstów prawnych, wybrane rodzaje prowadzenia działalności gospodarczej uwzględniającej formy prawne spółek osobowych i kapitałowych oraz uproszczoną formę drogi do ustanowienia takiego biznesu, przy jednoczesnym, krótkim porównaniu do polskich spółek osobowych i kapitałowych. Dla uproszczenia kwestii podatkowo-prawnych w swym opracowaniu posłużę się danymi dla kantonu Zurych.

2

PODSTAWY PRAWNE DETERMINUJĄCE FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W SZWAJCARII

Podstawy prawne, jakie określają zasady tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej w Konfederacji Szwajcarskiej przez osoby niebędące obywatelami żadnego z kantonów, a będące przy tym obywatelami Unii Europejskiej, to przede wszystkim Szwajcarski Kodeks Zobowiązań (Das Obligationenrecht) występujący jako piąty rozdział Szwajcarskiego Kodeksu Cywilnego, Rozporządzenie Rejestru Handlowego (Handelsregisterverordnung), a także szereg porozumień dwustronnych pomiędzy Konfederacją a Unią Europejską.

Dla prawidłowego omówienia aspektów formalno-prawnych należałoby sięgnąć do historii rozwoju stosunków politycznych pomiędzy tymi dwoma podmiotami prawa międzynarodowego.

Szwajcaria nieprzerwanie od 1960 r. utrzymuje stosunki gospodarcze w ramach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, jest także członkiem Rady Europy od 1963. Pomimo tego, a także bliskich stosunków politycznych, po dziś dzień Konfederacja Szwajcarska nie jest członkiem Unii Europejskiej czy nawet członkiem Europejskiego Obszaru Gospodarczego¹. W 1992 r. ostatecznie Szwajcarzy opowiedzieli się za brakiem zainteresowania i zgody dla integracji z Europą w formie jednego organu, jakim jest Unia Europejska². 21 czerwca 1999 r. podpisano między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską siedem umów bilateralnych, które określały współpracę w kwestiach:

- swobody przemieszczania się,
- transportu lądowego,
- transportu lotniczego,
- współpracy naukowo-technicznej,
- zamówień publicznych,

¹ Pierwsze próby włączenia Szwajcarii do Europejskiego Obszaru Gospodarczego sięgają maja 1992 r., jednakże w wyniku przeprowadzonego w grudniu tego roku referendum odrzucono wypracowane porozumienie, co doprowadziło do zawieszenia rozmów w sprawie członkostwa.

² J. Altwegg, *Ta poczciwa Szwajcaria. Esej o stanie narodu*, Wrocław 2005, s. 102.

- ☒ handlu produktami rolnymi,
- ☒ wzajemnego uznawania standardów i ocen zgodności³.

Postanowienia tych umów weszły w życie z dniem 1 stycznia 2002 r. Dążenia proeuropejskie doprowadziły do podpisania porozumienia dotyczącego zniesienia kontroli osób przekraczających granice w ruchu lądowym, powietrznym i morskim. Porozumieniem tym jest podpisany dzięki akceptacji w referendum z 2005 r. układ z Schengen, który zaczął obowiązywać od 12 grudnia 2008 r. dla granic lądowych i od 29 marca 2009 r. dla granic powietrznych i wodnych. Wejście w życie porozumienia sprawiło, że łatwiejszy jest ruch międzypaństwowy, a co za tym idzie rozwój przedsiębiorczości i swoboda osiedlania się. W kwestii tej istnieje wiele obostrzeń nadających różne typy rezydencji, nie zawsze jednak dla założenia działalności gospodarczej niezbędne jest posiadanie statusu rezydenta czy też obywatela jednego z krajów związkowych.

Wyszczególniając akty prawne, które systematyzują spółki kapitałowe funkcjonujące w Konfederacji Szwajcarskiej, należałoby wymienić, jak już wcześniej wspomniano w tekście, Szwajcarski Kodeks Zobowiązań⁴ [niem. Das Obligationenrecht]⁵. Znacznie trudniej jest wyłuszczyć konkretny akt prawny stanowiący o funkcjonowaniu formy samozatrudnienia, gdyż część przepisów zawartych jest w Szwajcarskim Kodeksie Zobowiązań, natomiast większość przepisów stanowiących o formule zakładania i funkcjonowania tej formy działalności omawiają przepisy wynikające z ustawodawstwa związkowego odpowiedniego dla każdego kantonu oraz przepisy stanowiące o podatkach i ubezpieczeniach społecznych.

Szwajcarskie prawo przewiduje szereg form działalności gospodarczej, takich jak:

- ☒ spółka komandytowa,
- ☒ spółka akcyjna,
- ☒ spółka komandytowo-akcyjna,
- ☒ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- ☒ spółka inwestycyjna o zmiennym kapitale,
- ☒ spółka inwestycyjna o kapitale stałym,

³ Ibidem, s. 104.

⁴ Por. szwajcarski kodeks cywilny, AS 27 317.

⁵ Por. ustawa federalna o zmianie Kodeksu cywilnego i zmianie Kodeksu Zobowiązań, AS 2011 725.

- ☒ stowarzyszenia i fundacje,
- ☒ oraz instytuty prawa publicznego.

Dla potrzeb omawianej tematyki związanej z bliskością przedsiębiorczości artykuł dotyczy trzech podstawowych form działalności gospodarczej: spółki jednoosobowej, spółki akcyjnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

3

EINZELUNTERNEHMEN. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA OSOBY FIZYCZNEJ

Einzelunternehmen potocznie zwane jest samozatrudnieniem. Powszechnie znane w całej Europie, w podobnej formule występuje także w Szwajcarii. Jest to najprostsza forma prowadzenia własnej działalności na terytorium Konfederacji. Szwajcarskie instytucje rejestrujące wymagają od potencjalnych przedsiębiorców, ażeby mieli przynajmniej podstawową wiedzę na temat biznesu, który mają prowadzić, w dalszej perspektywie biznesplan staje się niezbędny dla znalezienia źródła finansowania, jest to warunek dla otwarcia konta bankowego, potrzebnego przy rejestracji w Federalnym Urzędzie Działalności Gospodarczej.

Na stronie internetowej Federalnego Urzędu Działalności Gospodarczej⁶ należy sprawdzić dostępność wybranej nazwy dla firmy prowadzonej działalności, tak aby nie stwarzało to konfliktu z już istniejącymi podmiotami gospodarczymi i nie doprowadziło do kosztownych procesów sądowych. W praktyce niemożliwe jest zarejestrowanie działalności gospodarczej pod nazwą, która jest zastrzeżona dla innego przedsiębiorcy. W odróżnieniu do form kapitałowych, przy samozatrudnieniu wymagane jest podanie nazwiska przedsiębiorcy w firmie⁷. Warto w tym miejscu zauważyć, że już przy kreowaniu nazwy firmy, jego identyfikacji, poszukiwania biura, adresu, logo, szwajcarskie prawodawstwo nakłada na wszystkie trzy formy

⁶ Por. serwis internetowy Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej, dostępne na: <http://www.zefix.admin.ch> (20.06.2013).

⁷ Por. art. 945 par. 1 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

działalności obowiązek posługiwania się w korespondencji, zarówno elektronicznej, jak i tradycyjnej, przy wystawianiu faktur, zawieraniu umów etc. – pełną nazwą firmy zarejestrowanej w Federalnym Urzędzie Działalności Gospodarczej. Wyjątkami są znaki graficzne, takie jak logo, etykiety, czy wizytówki lub emblematy, które w pełni identyfikują całą nazwę firmy⁸.

Z racji prostoty tej formy działalności nie jest konieczne formułowanie statutu spółki, w której określony byłby kapitał początkowy bądź jakiegokolwiek organy spółki.

W zasadzie działalność gospodarcza w formie samozatrudnienia rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia operacji biznesowych pod określoną w urzędzie firmą, nie jest wymagana rejestracja w żadnej z instytucji skarbowo-podatkowych. Graniczna kwotą obrotu jest 100 000 CHF, która obliuguje przedsiębiorcę do rejestracji działalności w Rejestrze Działalności Komercyjnej⁹. Rejestracja wymaga wypełnienia odpowiedniego formularza, nadsyłanego pocztą bądź składanego osobiście w oddziale kantonalnym Urzędu. Przy składaniu wniosku istotą jest potwierdzenie składanych danych własnoręcznym podpisem poświadczonym notarialnie – w przypadku formy listownej, lub w obecności urzędnika – w przypadku przedkładania wniosku osobiście. Odpis z rejestracji dostępny jest w przeciągu jednego tygodnia od złożenia formularza. Potwierdzenie z publikacji w oficjalnej urzędowej gazecie SHAB [niem. Schweizerisches Handelsamtsblatt]¹⁰ dostępne jest w przeciągu dwudziestu czterech do czterdziestu ośmiu godzin od ukazania się publikacji.

Procedura od momentu złożenia wniosku w kantonalnym Rejestrze Działalności Gospodarczej do publikacji trwa maksymalnie 12 dni od momentu skutecznego przedłożenia w Urzędzie (Federalny Urząd Działalności Gospodarczej) poprawnie wypełnionego formularza rejestracyjnego. Złożona aplikacja jest sprawdzana w kantonalnym wydziale Rejestru pod względem kompletności i poprawności wypełnienia wniosku, poprawności prawnej i posiadania tytułu prawnego do prowadzenia działalności. W przeciągu 7 dni od złożenia Rejestr przesyła wniosek do Federalnego Rejestru Działalności

⁸ Por. art. 954a Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

⁹ Por. art. 36 Rozporządzenia Rejestru Handlowego [Handelsregisterverordnung] z dnia 17 sierpnia 2007 r., z późniejszymi zmianami, AS 2007 4851.

¹⁰ Oficjalna szwajcarska gazeta, w której publikuje się m.in. rejestracje spółek, bankructwa, porozumienia i fuzje między przedsiębiorcami, zadłużenia, czy ogłoszenia upadłości bądź likwidacji, wezwania wierzycieli.

Gospodarczej, który zatwierdza wniosek i w ciągu 1–2 dni przedstawia go do publikacji w SHAB. Przygotowanie do publikacji zazwyczaj trwa do 3 dni roboczych.

Jak już wcześniej wspomniano, przedsiębiorcy, którzy przekroczą obrót roczny wynoszący 100 000 CHF, zobowiązani są do rejestracji w Rejestrze, a także do prowadzenia pełnej księgowości¹¹. Kwestie księgowość są bardziej rozbudowanym tematem, który nie jest sednem tego opracowania.

Jedną z najważniejszych kwestii, jaką należy poruszyć, jest właściwość osobowa do założenia działalności gospodarczej na terenie Konfederacji Szwajcarskiej. Prawo prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie samozatrudnienia mają:

- obywatele jednego z kantonów Konfederacji Szwajcarskiej,
- obywatele Unii Europejskiej/EFTA posiadający pozwolenie typu B¹², a także ich małżonkowie,
- obywatele państw trzecich posiadający pozwolenie typu C¹³ lub pozwolenie typu B, którzy są w związku małżeńskim z obywatelem Szwajcarii, posiadaczem pozwolenia typu C lub wyjątkowo posiadaczem pozwolenia typu B.

Konfederacja Szwajcarska na mocy porozumień zawartych z Unią Europejską zdecydowała się przedłużyć okres całkowitej swobody przepływu osób, ustalając przy tym kontyngenty dla wydawanych pozwoleń typu B, co w praktyce oznacza prawo stałego pobytu z prawem do podejmowania zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej¹⁴. Kontyngenty zostały rozdzielone pomiędzy państwa „starej Unii” – EU-17¹⁵, oraz „nowej Unii” – EU-8¹⁶.

¹¹ Por. art. 36 Rozporządzenia Rejestru Handlowego [Handelsregisterverordnung] z dnia 17 sierpnia 2007 r., z późniejszymi zmianami, AS 2007 4851.

¹² Pozwolenie typu B jest to prawo stałego pobytu, w przypadku obywateli UE wydawane na co najmniej 1 rok w zależności od limitu kontyngentu dla danej grupy państw, lub roczne dla obywateli państw trzecich.

¹³ Pozwolenie typu C jest pełnym prawem pobytu, nieograniczonym czasowo i funkcjonalnie.

¹⁴ Por. regulacje odnoszące się do obywateli państw UE i EFTA, http://www.bfm.admin.ch/bfm/en/home/themen/fza_schweiz-eu-efta/eu-efta_buerger_schweiz.html (20.06.2013).

¹⁵ EU-17 obejmuje państwa Europy zachodniej i południowej, tj. Belgię, Cypr, Danię, Niemcy, Finlandię, Francję, Grecję, Irlandię, Włochy, Luksemburg, Maltę, Holandię, Austrię, Portugalię, Szwecję, Hiszpanię i Wielką Brytanię.

¹⁶ EU-8 obejmuje Estonię, Litwę, Łotwę, Czechy, Węgry, Polskę, Słowację i Słowenię.

4

AKTIENGESELLSCHAFT – AG. SPÓŁKA AKCYJNA

Kolejną omawianą formą działalności gospodarczej jest spółka akcyjna. Forma ta jest powszechnie znana na całym świecie, a skrót AG stosowany we wszystkich niemieckojęzycznych krajach Europy, tj. w Niemczech, w Austrii, w Szwajcarii oraz Liechtensteinie.

W porównaniu do Einzelunternehmen, Aktiengesellschaft jest formą kapitałową tworzącą podmiot prawny, który jest nowym bytem. Rodzi to konsekwencje prawne i tworzy nową osobę prawną będącą podmiotem stosunków prawnych. Procedura związana z założeniem tego typu spółki jest dużo bardziej skomplikowana niż w poprzednim opisywanym przypadku.

Zasadniczą kwestią jest tu pytanie – kto może zapoczątkować działalność takiej formy prawnej spółki w urzędzie rejestracyjnym. Otóż, szwajcarskie prawo nakazuje, by był co najmniej jeden założyciel¹⁷. Obligatoryjnym jest także, aby w zarządzie spółki co najmniej jeden członek albo dyrektor zarządzający posiadał prawo pobytu lub był obywatelem Konfederacji Szwajcarskiej¹⁸.

Podobnie jak w przypadku samozatrudnienia szwajcarskie zwyczaje nakazują prowadzenia działalności gospodarczej jedynie w przypadku posiadania odpowiednich kwalifikacji do świadczenia danych usług. O ile w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej prowadzonej we własnym imieniu biznesplan nie jest koniecznością, ale wartością dodaną, tak tutaj niezbędne będzie posiadanie takiego dokumentu ze względu na pozyskiwanie potencjalnych inwestorów do spółki.

W przypadku rozpoczęcia przygotowań do rejestracji spółki niezbędne jest zasięgnięcie wiedzy na temat wybranej nazwy firmy dla naszej spółki poprzez stronę internetową Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej¹⁹. Decydując się na wybór odpowiedniej nazwy, należy pamiętać o obowiązku uwzględnienia skrótu AG identyfikującego formę prawną przed-

¹⁷ Por. art. 625 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

¹⁸ Por. art. 814 par. 4 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

¹⁹ Por. serwis internetowy Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej, <http://www.zefix.admin.ch> (20.06.2013).

siębiorstwa. Rejestracja odbywa się w miejscu, w którym spółka będzie miała swoją siedzibę²⁰.

Spółka akcyjna wymaga ustanowienia odrębnego, zablokowanego do dalszych transakcji konta bankowego, na którym deponuje się co najmniej 20% kapitału założycielskiego w gotówce, ale nie mniej niż 50 000 CHF. Odrębnych regulacji wymaga również kwestia minimalnego kapitału założycielskiego, który wynosi 100 000 CHF. Przy kwestiach finansowych należy również podkreślić fakt, iż całą kwotę kapitału założycielskiego dzieli się na ilość akcji o nominałach nie mniejszych niż 0,01 CHF, decydując przy tym o podziale akcji pomiędzy poszczególnych założycieli spółki.

Kwestie statutowe spółki determinują również wyznaczenie, którzy z udziałowców-założycieli będą zasiadali w zarządzie spółki.

Podobne wymogi prawne jak w Polsce obowiązują spółki akcyjne w Szwajcarii. Jednym z takich wymogów jest konieczność utworzenia Rady Nadzorczej²¹. W statucie spółki należy określić zarząd, a także odpowiedzialnych za podejmowanie wiążących spółkę decyzji.

Wniosek formalny składany do Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej powinien zawierać dane personalne założycieli, członków zarządu, członków Rady Nadzorczej, a także prokurentów. Wszystkie podpisy składane we wniosku muszą być potwierdzone notarialnie lub przez urzędnika przyjmującego wniosek, który może być złożony podobnie jak w przypadku działalności polegającej na samozatrudnieniu listownie lub osobiście. Wniosek musi określać, którzy członkowie zarządu razem bądź osobno mają prawo do składania oświadczeń woli w imieniu spółki. Istotnym elementem jest również dokument potwierdzający zgodę wszystkich akcjonariuszy na wykonywanie swoich funkcji (nie jest tu określona forma takiej zgody).

Akt założycielski spółki musi być sporządzony notarialnie i załączony do wniosku rejestracyjnego. Dokumenty składane do Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej powinny zawierać również, jak w przypadku działalności jednoosobowej, wzory podpisów wszystkich osób reprezentujących spółkę poświadczony notarialnie bądź przez pracownika urzędu. Procedura od momentu złożenia wniosku w kantonalnym Rejestrze Dzia-

²⁰ Por. art. 640 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

²¹ Por. art. 728 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

łalności Gospodarczej do publikacji trwa również jak w przypadku Einzelunternehmen maksymalnie 12 dni od momentu skutecznego przedłożenia w Urzędzie poprawnie wypełnionego formularza rejestracyjnego. W wypadku Aktiengesellschaft działalność może rozpocząć się formalnie w momencie uzyskania osobowości prawnej, a takowa jest uzyskiwana z chwilą pełnej rejestracji i wpłaty kapitału zakładowego pieniężnego na założone specjalne konto bankowe.

Dodatkowe dokumenty wymagane w momencie rejestracji to uchwały odnoszące się do podziału zobowiązań zarządu, udziałowców, a także uchwała dotycząca instytucji odpowiedzialnej za obrót akcjami spółki.

Sprawy związane z księgami podatkowymi i rejestracją spółki jako płatnika VAT są procedurą wymaganą dla odpowiednich typów działalności, których jednak nie będę w tym miejscu opisywał ze względu na rozwlekłość i złożoność wyżej wspomnianych procedur.

5

GESELLSCHAFTMITBESCHRÄNKTERHAFTUNG–GMBH. SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

GmbH jest kolejną omawianą przeze mnie spółką kapitałową. Ten rodzaj działalności gospodarczej jest bardzo zbliżony z przepisami dotyczącymi spółki akcyjnej (AG), oczywiście Aktiengesellschaft jest formą, w której udziały mają formę akcji. W Gesellschaft mit beschränkter Haftung udziały są podzielone pomiędzy wszystkich udziałowców w sposób prostszy.

Dla założenia działalności gospodarczej opartej na przepisach sankcjonujących GmbH niezbędny jest co najmniej jeden założyciel²², a także co najmniej jeden członek zarządu albo dyrektor zarządzający z prawem pobytu lub będący obywatelem Konfederacji Szwajcarskiej²³. Przepisy te ponownie udowadniają, że bariery założenia działalności w tej formie prawnej nie są wcale nie do omińnięcia, wręcz zachęcają do kooperacji zagranicznych inwestorów z krajowymi podmiotami.

²² Por. art. 775 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

²³ Por. art. 814 par. 3 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

Opisując działalność gospodarczą w formie GmbH w porównaniu do AG, prościej jest wymienić różnice lub elementy odrębne do tej formy spółki.

Proces rejestracyjny jest bliźniaczy do rejestracji Aktiengesellschaft, jednak należy pamiętać, aby w firmie, pod którą spółka będzie występować, ująć identyfikacyjny skrót GmbH, który jest wymogiem formalnym dla tego typu działalności.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga ustanowienia odrębnego, zablokowanego do dalszych transakcji konta bankowego, na którym deponuje cały kapitał założycielski w gotówce, który nie może być mniejszy niż 20 000 CHF. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że kapitał zakładowy może być wniesiony do spółki nie tylko w formie pieniężnej, ale również w formie praw, zobowiązań bezgotówkowych czy też nieruchomości lub ruchomości. Przy kwestiach finansowych należy również podkreślić fakt, iż całą kwotę kapitału założycielskiego dzieli się na ilość udziałów o nominałach nie mniejszych niż 100 CHF, decydując przy tym o podziale udziałów pomiędzy poszczególnych założycieli spółki, przeważnie w zakresie równym wniesionych przez nich wkładów założycielskich do spółki.

Elementem odróżniającym w znacznym stopniu spółkę GmbH od AG jest forma odpowiedzialności za zobowiązania spółki. W przypadku tej pierwszej wszyscy wspólnicy odpowiadają solidarnie za zarządzanie spółką, chyba że uchwała spółki mówi inaczej. Każdy z dyrektorów, członków zarządu jest upoważniony do reprezentowania spółki, z zastrzeżeniem, że co najmniej jeden z dyrektorów może reprezentować spółkę samodzielnie.

Podobnie jak w przypadku AG spółka GmbH powinna posiadać ustanowioną Radę Nadzorczą²⁴.

W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością sugerowane jest, aby dyrektorów, członków zarządu podzielić pomiędzy różne kompetencje przypisane celem reprezentowania spółki w danym zakresie, z wyszczególnieniem jednego dyrektora zarządu (CEO).

Dokumenty założycielskie spółki powinny zawierać:

- dane osobowe założycieli spółki, nazwiska, lub nazwy, skład zarządu spółki, osób zobowiązanych do reprezentacji spółki (prokurenci), skład Rady Nadzorczej;

²⁴ Por. art. 728 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.

- ☒ wniosek formalny do Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej z kompletem poświadczonych urzędowo bądź notarialnie podpisów dwóch członków zarządu bądź jednego uprawnionego do samodzielnej reprezentacji spółki;
- ☒ w wypadku, kiedy zarząd nie został wybrany na drodze porozumienia, a w formie głosowania, powinna być załączona odpowiednia uchwała;
- ☒ uchwała rozdzielająca zadania pomiędzy poszczególnych członków zarządu, w tym również informacja o przewodniczącym zarządu.

Akt założycielski spółki powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego oraz załączony do dokumentów wnioskowych przedkładanych do Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej. Standardowo, jak w przypadku opisywanych wcześniej dwóch form działalności gospodarczej, proces zarejestrowania spółki od momentu złożenia wszystkich dokumentów w Urzędzie trwa około 12 dni.

Odmienne od spółki akcyjnej należy utworzyć dokumenty ewidencjonujące własność udziałów w spółce.

6

ZAKOŃCZENIE

Podsumowując ten niedługi wykaz form działalności gospodarczej dostępnych w Konfederacji Szwajcarskiej, warto zwrócić uwagę na indywidualne potrzeby wynikające z danego biznesplanu, jest to bowiem o tyle istotne, że może determinować dalszy rozwój bądź jego zahamowanie, istotnym jest również poziom skomplikowania procesu rejestracyjnego – prostszy w przypadku Einzelunternehmen, a bardziej skomplikowany w przypadku spółek kapitałowych – Aktiengesellschaft i Gesellschaft mit beschränkter Haftung. Warto pamiętać, że niektóre formy przedsiębiorczości, jak działalność bankowa, podobnie jak w Polsce, wymagają określonej formy prawnej spółki kapitałowej. Co więcej, jak już wspomniano we wstępie, niezbędnym może okazać się fakt zdeponowania określonej sumy pieniędzy na rachunku bankowym przypisanym do firmy, co niejednokrotnie może determinować decyzję o rozpoczęciu tej czy innej formy działalności.

Wartym zapamiętania jest fakt, że rynek szwajcarski stoi otworem dla młodych polskich przedsiębiorców, chcących rozpocząć swoją przygodę z biznesem, a impulsem do postawienia tego pierwszego odważnego kroku, może być otwartość rynku i prestiż, jakim charakteryzuje się Konfederacja Szwajcarska. Warto więc, kierując się tym argumentem, rozpocząć od jednoosobowej działalności gospodarczej, popularnej również w Polsce, która nie wymaga dodatkowych zabezpieczeń, a jest niezwykle prosta w rejestracji.

W tekście nie zawarto opisów takich spółek prawa handlowego jak: Genossenschaft, która z racji formy prawnej tożsama jest do polskiej spółdzielni; Komanditaktiengesellschaft, czyli spółki komandytowo-akcyjnej; a także Verein, czyli stowarzyszenia.

Praktyk znający przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz kodeksu spółek handlowych, potrafi dostrzec, że wiele elementów charakteryzujących poszczególne formy przedsiębiorczości jest bliźniaczych do tych znanych z polskiego prawodawstwa, to co jednak je odróżnia, to prosta formuła i niezawiłość biurokratyczna. Z uwagi na chęć rozwijania przedsiębiorczości w Szwajcarii każdy kanton posiada swoje oddziały Federalnego Rejestru Działalności Gospodarczej, które poprzez prywatne spółki wspierają przedsiębiorczość, tak, żeby móc udzielić pomocy prawnej tym, którzy najbardziej tego potrzebują już w momencie rejestracji.

Warto więc zwrócić uwagę na państwo, które nie jest członkiem Unii Europejskiej, ale jak najbardziej należy do Europy i dla jej mieszkańców jest otwarte na wszelkie inicjatywy prospołeczne i przedsiębiorcze.

BIBLIOGRAFIA

- Altwegg J., *Ta poczciwa Szwajcaria. Esej o stanie narodu*, Wrocław 2005.
- Rozporządzenie Rejestru Handlowego [Handelsregisterverordnung] z dnia 17 sierpnia 2007 r., z późniejszymi zmianami, AS 2007 4851.
- Szwajcarski Kodeks Cywilny [Das Schweizerische Zivilgesetzbuch] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.
- Szwajcarski Kodeks Zobowiązań [Das Schweizerische Obligationenrecht] – Rozdział 5. Kodeksu Cywilnego [Das Schweizerische Zivilgesetzbuch] z dnia 30 marca 1911 r., z późniejszymi zmianami, AS 27 317.
- Ustawa federalna o zmianie Kodeksu cywilnego i zmianie Kodeksu Zobowiązań, AS 2011 725.